

JARIBIO LA MTHANI

DARASA LA TANO - MWAKA 2020

KISWAHILI : LUGHA

{5}

SOMA MAAGIZO HAYA KWA MAKINI

1. Hakikisha umeandika

MUDA: SAA 1 DAK. 40

(i) Jina lako

(ii) Jina la shule yako

Jaza pengo kwa kutumia neno sahihi.

Mara 1 vijana 2 makubwa zaidi ya 3 waliyonayo. Hupenda kutofungwa na sheria 4 wapate kufanya mambo 5 wapendavyo. Mtoto lazima amkubali baba na mama kwa 6. Mzazi mwema hupenda 7 mtoto wake 8 kwa adabu ili kuimarisha jina 9. Kifo 10 aliyekuwa 11 wa pili wa Kenya, Mzee Daniel Arap Moi 12 kwa mshangao mkubwa. 13 wengi walimkumbuka 14 mengi aliyoyafanya. Wanafunzi wa wakati wa uongozi wake walisema walipenda maziwa 15 shuleni.

1. A. mingi	B. nyingi	C. zingi	D. vingi
2. A. hupenda	B. walipenda	C. watapenda	D. wamependa
3. A. ile	B. pale	C. yale	D. zile
4. A. lile	B. ile	C. hili	D. ili
5. A. jinsi	B. vile	C. hivyo	D. hivo
6. A. adhabu	B. adabu	C. taabu	D. tabu
7. A. kumwona	B. kuona	C. kumuona	D. kumwonea
8. A. akikuwa	B. akikwua	C. akikua	D. akikuaa
9. A. zake	B. kwake	C. yake	D. lake
10. A. cha	B. la	C. ya	D. za
11. A. rais	B. rahisi	C. raisi	D. raais
12. A. ilitangazwa	B. kilitangaza	C. alitangazwa	D. kilitangazwa
13. A. Wanajji	B. Wananchi	C. Wanachi	D. Wanainchi
14. A. na	B. za	C. kwa	D. ya
15. A. aliyopewa	B. waliopewa	C. aliopewa	D. waliyopewa

Kutoka swali la 16 - 30, jibu kulingana na maagizo.

16. Nomino kazi linapatikana katika ngeli gani?
A. U - I   B. I - U
C. I - ZI   D. LI - YA
17. Tarakimu 9999 kwa maneno ni
A. elfu tisini na tisa na tisini na tisa
B. elfu tisa mia tisa, tisini na tisa
C. mia tisa elfu tisa na tisini na tisa
D. tisini na tisa elfu na tisini na tisa
18. $\frac{1}{4}$ kwa Kiswahili hutamkwa
A. lopo   B. lobo
C. robo   D. akwota
19. Jaza pengo kwa kutumia jibu sahihi:-
Kifaru _____ ni mkali.
A. yeyote   B. lolote
C. chochote   D. wowote
20. Mama wa baba ni
A. bavyaa   B. bibi
C. wifi   D. babu
21. Andika ukubwa wa:-
Mtoto alianguka mtihani.
A. Toto lilianguka mtihani.
B. Jitoto lilianguka jitihani.
C. Mtoto alianguka mtihani.
D. Mtihani alianguka mtoto.
22. Tumia kivumishi kifaacho kukamilisha sentensi hii:-
Jitu _____ limeshikwa.
A. mwingine   B. jingine
C. lingine   D. kengine
23. Jibu la kitendawili:-
"Babu amesimama kwa mguu mmoja," ni
A. mti   B. upanga
C. uyoga   D. mguu mmoja

24. Wingi wa:-

- Mama anaenda shambani ni _____
A. mama linaenda shambani
B. wamama wanaenda mashambani
C. akina mama wanaenda mashambani
D. wamama wanaenda akina shambani
25. Tumia -amba- kwa usahihi:-
Kibogoyo _____ ni mwizi alishikwa.
A. ambao   B. ambaye
C. ambalo   D. ambai
26. Mahali ambapo miili ya wafu huifadhiwa huitwa
A. ufuoni   B. zahanati
C. kungawi   D. wadi
27. Kivumishi cha sifa ni kipi katika sentensi hii:-
Mzee mweusi ana hasira sana.
A. Mzee   B. mweusi
C. ana   D. hasira sana
28. Kanusha sentensi:-
Mtoto amefika shuleni.
A. Mtoto hakufika shuleni.
B. Mtoto hajafika shuleni.
C. Si mtoto amefika shuleni.
D. Mtoto hawezifika shuleni.
29. Vazi gani huvaliwa na wavulana na wasichana?
A. Rinda   B. Surupwenye
C. Kaptura   D. Nguo
30. Kati ya maneno yafuatayo ni lipi sio salamu?
A. Mbunguni   B. Salama
C. Vyema   D. Chewa

Soma habari hii kisha ujibu maswali 31 - 40.

Hali yoyote ile iwayo wengi wa watoto huteswa sana. **Inatiririsha machozi** tiriri kuona mtoto malaika akinyimwa nafasi ya kwenda shule kwa ajili ya kuajiriwa. Mtoto akosapo masomo huwa ramani ya maisha yake imeanza kuchoreka vibaya. Isitoshe, mtoto huyo arundikiwa kazi ya sulubu.

Wengi hurauka jimbi la kwanza na kuanza kazi. Mtoto huyo ambaye amelala kuchelewa kwa ajili ya kazi kama vile kuosha vyombo, kupiga deki, ndiye anayetarajiwa kuamkia jikoni kutayarisha staffahi.

Zaidi ya hapo huenda alilala njaa kwa kunyimwa chakula au hata makombo.

31. Ni akina nani husumbuliwa sana? A. Watu B. Wazee C. Wavulana D. Watoto	37. Kulingana na taarifa, mtoto anastahili A. asome B. ateswe C. afanye kazi D. achore ramani
32. Maneno "<u>inatiririsha machozi</u>" yana maana A. inatoa jasho B. inatoa makamasi C. inahuzunisha D. inaomboleza	38. Wengi <u>hurauka jimbi la kwanza</u> ina maana A. kuamka asubuhi na mapema B. kulala mapema C. kuwa wa kwanza kuamka D. kufanya kazi asubuhi
33. Neno lingine lenye maana sawa na staffahi ni A. kiamsha kinywa B. chamcha C. kazi ya asubuhi D. kishuka	39. Makombo kulingana na taarifa hii ina maana chakula A. kilichoharibika B. kilicholala C. kilichosalia D. kilichochoywa
34. Akina nani hulala bila mlo? A. Akina baba B. watoto C. watu D. wavyele	40. Kichwa cha taarifa hii ni A. Elimu ya watoto B. Mateso ya watoto C. Umuhimu wa masomo D. Ramani ya watoto
35. Kazi za aina ngapi zimetajwa katika taarifa? A. Tano B. Nne C. Nyingi D. Tatu	
36. Kazi ya sulubu ni kazi A. rahisi B. ndogo C. ngumu D. ya kuogofya	

Soma habari hii kisha ujibu maswali 41 - 50.

Kwa kweli binadamu haachi kusafiri. Ziara zake kutoka mahali hadi pengine husababishwa na mambo mengi. Ama mwanadamu hutafuta chakula, hutembelea aila yake, hutafuta kazi itakayompatia riziki, hutafuta wanyama malisho na kadhalika.

Safari za hapo nyuma zilikuwa ngumu. Watu **walipiga milundi**, wakaipitia katika nyika zenye hatari kubwa lakini sio ajabu kwamba yote hayo yamepitwa na wakati. Njia za usafiri zimeimarika tangu watu waone mwangaza.

Ni dhahiri shahiri kupitia idadi ya matatu, mabasi, ndege, garimoshi, bodaboda, baiskeli na kadhalika. Na hayo yote umewawezesha kupitia uongozi bora ambao umewezesha wananchi kupiga hatua kubwa katika masomo ambao ndio ufunguo wa kila kitu.

41. Ni nini binadamu haachi kufanya? A. Kuchoka B. Kutembea C. Kucheza D. Kutafuta chakula	46. Vifaa hivi vyote vya usafiri vimetajwa isipokuwa A. basi B. teksu C. pikipiki D. matatu
42. Usafiri unawezesha watu A. kufahamu mengi B. kuona machache C. kuona mwangaza D. kuona juu	47. Uongozi bora ni uongozi A. mufti B. mbaya C. mpya D. duni
43. "Kupiga milundi" ina maana A. kuoga B. kupigana C. kutembea D. kuchutama	48. Watu waone mwangaza ina maana A. wawashe taa B. waerevuke C. jua kuchomoza D. mapambazuko
44. Ni ipi si sababu ya binadamu kutembea? Kutafuta A. chakula B. riziki C. malisho ya wanyama D. biashara	49. Malipo anayotozwa abiria huitwa A. kodi B. gharama C. nauli D. faini
45. Ziara za zamani zilikuwa ngumu kwani watu A. walipiga milundi B. waliuawa na wanyama pori C. walipanda milima mirefu, D. walivuka mito na maziwa	50. Taarifa hii inahusu A. uongozi bora B. usafiri wa nchi kavu C. wanadamu na ziara D. usafiri